

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jaroslava Vlašína a soudců JUDr. Milana Kamlacha a JUDr. Marie Součkové v právní věci žalobkyně **J. D.**, zastoupené advokátem Mgr. Jiřím Ostravským se sídlem nám. Palackého 354, Vizovice, proti žalované **České správě sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 15. 7. 2004 č. j. 22 Cad 12/2004 - 70,

t a k t o :

Rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 15. 7. 2004 č. j. 22 Cad 12/2004 – 70 **se zrušuje** a věc **se mu vrací** k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobkyně podala včas kasační stížnost proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 15. 7. 2004 č. j. 22 Cad 12/2004 - 70, kterým byla zamítnuta její žaloba proti rozhodnutí žalované a rozhodnuto, že žádnému z účastníků se nepřiznává náhrada nákladů řízení.

Projednávanou věc lze z hlediska skutečností potřebných pro rozhodnutí rekapitulovat takto:

Rozsudkem Krajského soudu v Brně ze dne 22. 3. 2002 č. j. 22 Ca 340/98 - 103 bylo potvrzeno rozhodnutí žalované ze dne 23. 11. 1998 č. 475 612 474 ve výroku č. I. a ve výroku č. III, jímž byl žalobkyni odňat plný invalidní důchod od 10. 1. 1999 s tím, že od tohoto data jí náleží částečný invalidní důchod.

Rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 11. 2003 č. j. 7 Ads 37/2003 - 186 byl tento rozsudek ke kasační stížnosti žalobkyně zrušen a věc vrácena Krajskému soudu v Brně k dalšímu řízení. V odůvodnění Nejvyšší správní soud vyslovil závěr, že krajský soud pochybil, když při hodnocení důkazů v podstatě vyšel z posledního posudku MPSV ČR o zdravotním stavu žalobkyně, aniž by přihlédl k rozporům v ostatních jejích posudcích

a vypořádal se s nimi. Nejvyšší správní soud nesdílel názor krajského soudu, že tento poslední posudek je dostatečně průkazný, přesvědčivý a vyčerpávající. Vzniklé rozpory již nebylo možno odstraňovat dalším posudkem posudkové komise MPSV a bylo třeba doplnit dokazování posudkem znalce z oboru zdravotnictví, který se měl vyjádřit po seznámení se zdravotnickou dokumentací a se všemi posudky k tomu, zda žalobkyně byla ke dni vydání napadaného rozhodnutí invalidní.

Krajský soud v Brně v dalším řízení doplnil dokazování posudky dvou znalců z oboru zdravotnictví a žalobu zamítl shora citovaným rozsudkem. Kasační stížnost žalobkyně proti tomuto rozsudku Nejvyšší správní soud odmítl usnesením ze dne 16. 12. 2004 č. j. 3 Ads 49/2004 - 91.

Nálezem Ústavního soudu ze dne 8. 6. 2005 sp. zn. IV.ÚS 136/05 bylo usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 12. 2005 č. j. 3 Ads 49/2004 - 91 zrušeno a Nejvyššímu správnímu soudu bylo uloženo kasační stížnost žalobkyně meritorně projednat.

Ze soudního spisu Nejvyšší správní soud zjistil:

Krajský soud usnesením ze dne 29. 1. 2004 č. j. 22 Cad 12/2004 - 7 ustanovil znalcem z oboru neurologie doc. MUDr. Z. K., CSc., jemuž uložil, aby podal písemně znalecký posudek, v němž zhodnotí zdravotní stav žalobkyně komplexně v souvislosti s vývojem jejího onemocnění, určí rozhodující zdravotní postižení a jeho důvod, určí stupeň zdravotního postižení, určí, zda žalobkyně trpí i jinými průvodními poruchami zdraví, zda a v jakém rozsahu se tyto poruchy podílejí na jejím dlouhodobě nepříznivém zdravotním stavu, a určí, zda je u žalobkyně zachována pracovní způsobilost, v jakém rozsahu a za jakých podmínek. Zdravotní stav žalobkyně je nutno zkoumat k datu vydání přezkoumávaného rozhodnutí žalované, tj. ke dni 23. 11. 1998.

Krajský soud usnesením ze dne 19. 2. 2004 č. j. 22 Cad 12/2004 - 16 ustanovil znalcem z oboru ortopedie MUDr. J. D., jemuž uložil totéž co znalci doc. MUDr. K.

Znalec doc. MUDr. Z. K., CSc., ve znaleckém posudku uvedl, že zdravotní stav žalobkyně byl ovlivněn rozvojem tzv. somatoformní poruchy v terénu premorbidně postižené osobnosti. Rozhodující příčinou dlouhodobě subjektivně nepříznivého stavu byl rozvoj somatoformní poruchy, tj. perzistující bolestivá porucha s projekcí do páteřové oblasti. Všechna opakovaná klinická vyšetření páteře prokazovala nejvýše minimální nález omezení hybnosti, odpovídající i stupni obezity, nikdy nedošlo k rozvoji kořenových příznaků. Zdravotní stav žalobkyně ke dni 23. 11. 1998 odpovídal podle přílohy č. 2 vyhlášky č. 284/1995 Sb. ve znění účinném v roce 1998, kapitole XV, oddílu E, položce 3, písm. b), tj. rozmezí 15-25 %, a to na dolní hranici tohoto rozmezí. Jiné poruchy zdraví byly přechodné a plně léčitelné. Celková výkonnost žalobkyně nebyla ke dni 23. 11. 1998 významněji ovlivněna, byla schopna práce fyzicky středně náročné s možností střídání poloh v teple, s vyloučením průvanu, přetěžování horní končetiny a dlouhodobě vynucené polohy hlavy.

Znalec MUDr. J. D. ve znaleckém posudku komplexně zhodnotil zdravotní stav žalobkyně takto:

Somatoformní porucha u osobnosti premorbidně anomální, víceetážové vertebrogenní onemocnění s funkční poruchou převážně krční etáže na úrovni středně těžké poruchy statiky a dynamiky bez kořenové symptomatologie, entezopatie obou loketních kloubů, stav po operaci radiální epikondylitidy kosti pažní vlevo v roce 1993, neurodigestivní astenie, chronická atrofická gastritida, t.č. stabilizovaná, incipientní artróza kyčelních a kolenních

kloubů, lehká obstrukční ventilační porucha s negativním RTG plic, infekce dolních cest močových v roce 1997.

Znalec uvedl, že rozhodujícím zdravotním postižením žalobkyně je somatoformní porucha u osobnosti premorbidně anomální, tj. perzistující somatoformní bolestivá porucha s projekcí do páteřové oblasti. Znalec určil stupeň zdravotního postižení žalobkyně podle přílohy č. 2 k vyhlášce č. 284/1995 Sb., kapitola V, položka 4, písm. c), s přihlédnutím k § 6 této vyhlášky se zřetelem k závažnosti ostatních zdravotních postižení. Stanovil procentní míru poklesu soustavné výdělečné činnosti na 35 %. Jiné poruchy zdraví žalobkyně označil znalec za přechodné nebo nevýznamné a nemohly se spolupodílet nebo jinak ovlivňovat její zdravotní stav. Pracovní způsobilost žalobkyně byla ke dni 23. 11. 1998 částečně snížena, byla schopna práce fyzicky středně náročné s určitými omezeními.

Krajský soud ve věci nařídil jednání, na němž provedl důkaz shora uvedenými znaleckými posudky a rozhodl rozsudkem, který je napaden kasační stížností.

Krajský soud v odůvodnění rozsudku ocitoval závěry obou znaleckých posudků. Konstatoval, že i po doplnění důkazního řízení dospěl k závěru, že žaloba není důvodná. Rozsáhlým důkazním řízením v rámci přezkumného řízení soudního na základě posudku Posudkové komise MPSV ČR v Brně ze dne 11. 5. 1999, Posudkové komise MPSV ČR v Ostravě ze dne 24. 7. 2000, doplňujícího posudku Posudkové komise MPSV ČR v Brně ze dne 25. 4. 2001 i v souladu se znaleckými posudky z oboru neurologie a ortopedie bylo jednoznačně potvrzeno, že u žalobkyně, byť se jedná o dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav, nejsou splněny podmínky pro trvání nároku na plný invalidní důchod ve smyslu § 38 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, neboť žalobkyně není plně invalidní (§ 39 zákona č. 155/1995 Sb.). I když míra poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti nebyla vždy stanovena shodně, zůstává skutečností, že všemi uváděnými posudky i znaleckými posudky nebyl prokázán pokles schopnosti soustavné výdělečné činnosti nejméně o 66%. Soud proto neměl důvod zpochybnit dodatečně provedené důkazy – znalecké posudky z oboru neurologie a ortopedie a proto ve smyslu § 78 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“) žalobu jako nedůvodnou zamítl.

Kasační stížnost žalobkyně opřela o ust. § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s.

Žalobkyně uvedla, že plný invalidní důchod pobírala od 12. 6. 1993 pro diagnózu M94 – jiné onemocnění chrupavky. Tuto diagnózu určili odborníci a po celé roky byla na tuto diagnózu v pracovní neschopnosti. Potíže trvaly 20 let a pouze tato diagnóza je ve zdravotnické dokumentaci uvedena. V listopadu 1996 při kontrole invalidního důchodu určila posudková lékařka Okresní správy sociálního zabezpečení bez vědomí žalobkyně psychiatrickou diagnózu F 45.9; na tuto diagnózu nebyla nikdy léčena, ani práce neschopná. Žalobkyně vyslovila podezření, že jde o diagnózu jiné osoby stejného jména a příjmení z obce B.

Dalším důvodem kasační stížnosti je podle tvrzení žalobkyně to, že v rozhodnutí žalované není uveden důvod odebrání invalidního důchodu, takže další ověřování jejího zdravotního stavu je protiprávní. Pokud v rozhodnutí žalované není uveden důvod, není co ověřovat. Tři posudkové komise MPSV ČR i oba znalci uznali diagnózy, na které žalobkyně nikdy nebyla léčena a nikdy práce neschopná; proto tyto diagnózy nemohou být dominantní.

Žalobkyně dále zpochybňuje oba znalecké posudky, protože znalci uznali psychiatrickou diagnózu F 45.4. Takovou diagnózu nelze ve zdravotní dokumentaci

žalobkyně nalézt. Znalec – neurolog a znalec – ortopéd nejsou oprávněni určit psychiatrickou diagnózu.

Rozhodnutí žalované považuje žalobkyně za nezákonné, neboť byly nesprávně posouzeny právní otázky v předcházejících řízeních a skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech; rozhodnutí je tedy nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů.

Žalobkyně dále upozorňuje na skutečnost, že rozhodnutí správního orgánu bylo vydáno pro diagnózu F 45.9, v rozporu s tím je napadený rozsudek opřen o závěry znalců a o jimi stanovenou diagnózu F 45.4 a proto řízení trpí vadami. V odůvodnění napadeného rozsudku je odkazováno na posudky posudkových komisí, jimž byly určeny naprosto odlišné diagnózy M 51.3. a M 54. Protože diagnózu F 49 posudkové komise ani znalci nepotvrdili, musí být platná diagnóza M 94.

Žalobkyně v závěru upozorňuje, že ve spisu chybí asi 50 listů její zdravotnické dokumentace, takže vyjadřuje pochybnost o tom, z jakých podkladů vlastně vycházeli znalci při vypracování znaleckých posudků.

Žalobkyně navrhuje zrušení napadeného rozsudku.

Žalovaná ve vyjádření ke kasační stížnosti navrhla její zamítnutí.

Nejvyšší správní soud, vázán rozsahem a důvody kasační stížnosti, dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná.

Podle § 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů, ministerstvo (práce a sociálních věcí) posuzuje zdravotní stav a pracovní schopnost občanů pro účely přezkumného řízení soudního ve věcech důchodového pojištění, pro účely odvolacího řízení správního, pokud napadené rozhodnutí bylo vydáno na základě posudku lékaře okresní správy sociálního zabezpečení, s výjimkou rozhodnutí podle § 6 odst. 4 písm. a) bod 6 a § 8a odst. 4, a pro účely odvolacího řízení správního, pokud napadené rozhodnutí bylo vydáno o odkladu, přerušení nebo zproštění výkonu civilní služby ze zdravotních důvodů podle zvláštních předpisů; za tím účelem zřizuje jako své orgány posudkové komise.

V projednávané věci krajský soud provedl důkaz o zdravotním stavu žalobkyně ke dni vydání napadeného rozhodnutí znaleckými posudky dvou lékařů z klinických oborů. Soud buď mohl ustanovit znalce z oboru posudkového lékařství nebo znalce z klinických oborů. Pokud zvolil tento druhý postup, pak byl povinen podle § 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb. předložit tyto znalecké posudky ke zhodnocení příslušné posudkové komisi MPSV, protože kliničtí lékaři nejsou oprávněni činit posudkové závěry a jejich posudky mohou směřovat pouze k prokázání zdravotního stavu (§ 8 odst. 10 zákona č. 582/1991 Sb.).

Jestliže soud tyto znalecké posudky nepředložil příslušné posudkové komisi, je řízení zatíženo jinou vadou řízení před soudem, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé [§ 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.] a proto Nejvyšší správní soud napadené rozhodnutí krajského soudu zrušil.

V dalším řízení je krajský soud vázán právním názorem Nejvyššího správního soudu (§ 110 odst. 3 s. ř. s.) a předloží znalecké posudky k posouzení příslušné posudkové komisi Ministerstva práce a sociálních věcí.

Krajský soud v novém rozhodnutí rozhodne i o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 110 odst. 2 s. ř. s.).

P o u ě n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 18. října 2005

JUDr. Jaroslav Vlašín
předseda senátu